

ЗАКОН

О ПРАВУ НА БЕСПЛАТНЕ АКЦИЈЕ И НОВЧАНУ НАКНАДУ КОЈУ ГРАЂАНИ ОСТВАРУЈУ У ПОСТУПКУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Закона

Члан 1.

Овим законом уређује се остваривање права грађана на новчану накнаду по основу продаје акција или удела (у даљем тексту: новчана накнада) евидентираних у Приватизационом регистру који се води у складу са Законом о приватизацији („Службени гласник РС”, бр. 38/01, 18/03 и 45/05) и пренос без накнаде акција предузећа и привредних друштава која су одређена овим законом (у даљем тексту: пренос акција).

Овим законом уређује се и остваривање права запослених и бивших запослених у предузећима и привредним друштвима из става 1. овог члана на пренос без накнаде акција тих предузећа и привредних друштава.

Носиоци права

Члан 2.

Права у складу са овим законом остварују лица која испуњавају следеће услове:

1) да су навршила 18 година живота закључно са 31. децембром 2007. године и да су на дан стицања статуса носиоца права била уписана у бирачки списак надлежних општинских органа;

2) да су на дан ступања на снагу овог закона држављани Републике Србије;

3) да су на дан 30. јуна 2007. године имала пребивалиште на територији Републике Србије, односно статус привремено расељеног лица са Косова и Метохије;

4) да право на акције без накнаде нису на било који начин остварили, у целости или делимично, у складу са Законом о својинској трансформацији („Службени гласник РС”, бр. 32/97 и 10/01) или Законом о приватизацији и

5) да су уписани у евиденцију носилаца права коју води Агенција за приватизацију (у даљем тексту: Агенција), у складу са овим законом.

Лица из става 1. овог члана стичу статус носиоца права даном уписа у евиденцију носилаца права, у складу са овим законом.

Даном стицања статуса носиоца права лица из става 1. овог члана губе право на стицање капитала без накнаде које имају запослени у субјекту приватизације у складу са Законом о приватизацији.

Једнакост у остваривању права

Члан 3.

Лица из члана 2. овог закона (у даљем тексту: носиоци права) стичу право на једнаки износ новчане накнаде и на једнаки број акција сваког од предузећа, односно привредних друштава, одређених овим законом.

Непреносивости права

Члан 4.

Право на стицање статуса носиоца права није преносиво и не може бити предмет наслеђивања.

Право на новчану накнаду и право на пренос акција од дана уписа у евиденцију носилаца права до дана пријема новчане накнаде, односно уписа носиоца права као законитог имаоца акција које су предмет преноса без накнаде у Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар) није преносиво, нити може бити предмет било каквог располагања, укључујући и залагање ради обезбеђења потраживања и друге правне послове са истим или сличним дејством.

У случају смрти лица које је поднело пријаву за упис у евиденцију носилаца права у складу са овим законом, односно у случају смрти лица које је стекло статус носиоца права, наследници тог лица стичу односно остварују право на новчану накнаду и право на пренос акција под условима и на начин на који би та права стекло односно остварило лице чији су они наследници.

Свако располагање супротно одредбама ст. 1-3. овог члана сматраће се ништавим.

II. ПОСТУПАК ЕВИДЕНТИРАЊА НОСИЛАЦА ПРАВА

Евиденција носилаца права

Члан 5.

Евиденцију носилаца права води Агенција као јавну и електронску базу података (у даљем тексту: евиденција носилаца права).

Пријава за упис у евиденцију носилаца права

Члан 6.

Пријава за упис у евиденцију носилаца права подноси се у складу са јавним позивом који објављује Агенција (у даљем тексту: јавни позив).

Рок за подношење пријаве из става 1. овог члана одредиће се јавним позивом, с тим да не може бити краћи од 6 месеци од дана објаве јавног позива.

Лица из члана 2. овог закона која не поднесу пријаву из става 1. овог члана до истека рока из јавног позива не стичу статус носилаца права и не остварују право на новчану накнаду односно на пренос акција.

Упис у евиденцију носилаца права

Члан 7.

У евиденцију носилаца права Агенција уписује лице које је поднело пријаву у року из јавног позива и које испуњава услове из члана 2. став 1. тач. 1) – 4) овог закона.

Одбацивање пријаве

Члан 8.

Агенција ће закључком одбацити пријаву ако је неблаговремена или ако је поднета од стране лица које не испуњава услове из члана 2. став 1. тач. 1) – 4) овог закона.

Агенција ће закључком одбацити и пријаву која није поднета у складу са јавним позивом, уколико је пре тога позвала подносиоца пријаве да пријаву уреди а подносилац пропусти то да учини у остављеном року.

Закључак из ст. 1. и 2. овог члана не доставља се подносиоцу пријаве лично, већ се објављује на интернет страни Агенције, а списак свих подносилаца пријаве којима је закључком одбачена пријава објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и у једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије, при чему ће се дан објављивања таквог списка у „Службеном гласнику Републике Србије” сматрати као дан достављања закључка.

Право на жалбу и вођење управног спора

Члан 9.

Лице чија је пријава одбачена има право жалбе министру надлежном за послове приватизације (у даљем тексту: министар) у року од 30 дана од дана који се сматра даном достављања закључка из члана 8. став 3. овог закона.

Министар одлучује о поднетој жалби у року од 60 дана.

Приликом одлучивања о жалби из става 1. овог члана министар може:

- 1) закључком одбацити неблаговремену жалбу или жалбу која је поднета од неовлашћеног лица;
- 2) решењем одбити жалбу као неосновану;
- 3) решењем наложити упис подносиоца пријаве у евиденцију.

Против закључка и решења из става 3. овог члана може се покренути управни спор, у року од 30 дана од дана достављања закључка односно решења.

Ближе уређивање поступка и начина евиденције носилаца права

Члан 10.

Влада ближе уређује поступак и начин евиденције носилаца права.

III. ПРОДАЈА АКЦИЈА И УДЕЛА ЕВИДЕНТИРАНИХ У ПРИВАТИЗАЦИОНОМ РЕГИСТРУ

Право на новчану накнаду

Члан 11.

Носилац права остварује право на новчану накнаду из средстава која се остваре продајом акција односно удела евидентираних у Приватизационом регистру (у даљем тексту: акције и удели).

Продаја акција и удела евидентираних у регистру

Члан 12.

Поступак продаје акција и удела спроводи Акцијски фонд.

Акције отворених акционарских друштава продају се:

- 1) на организованом тржишту;
- 2) прихватањем понуде за преузимање;
- 3) јавним надметањем (аукцијом).

Акције затворених акционарских друштава, као и удели затворених акционарских друштава продају се јавним надметањем (аукцијом).

Изузетно од ст. 2. и 3. овог члана, акције односно удели могу да се продају и путем прикупљања понуда.

Одлуку о начину продаје акција и удела доноси Агенција.

Цена по акцији по којој Акцијски фонд продаје акције не може бити мања од цене по акцији коју је платио купац капитала у поступку приватизације.

Цена по којој Акцијски фонд продаје уделе не може бити мања од цене коју је за одговарајући део капитала субјекта приватизације платио купац у поступку приватизације.

Акцијски фонд може, уз претходну сагласност Агенције, продају акција односно удела, уговором поверити домаћим или страним специјализованим финансијским организацијама или брокерским друштвима.

Влада ближе уређује поступак продаје акција и удела.

Рок за продају акција и удела

Члан 13.

Акцијски фонд је дужан да акције и уделе прода до 31. децембра 2008. године, односно најкасније у року од 6 месеци од дана преноса акција, односно удела, у Приватизациони регистар, ако су акције, односно удели, пренети у Приватизациони регистар после 30. јуна 2008. године.

Забрана претварања отворених акционарских друштава у затворена акционарска друштва и друштва с ограниченом одговорношћу

Члан 14.

Отворено акционарско друштво не може променити правну форму у друштво с ограниченом одговорношћу нити се отворено акционарско

друштво може претворити у затворено акционарско друштво до окончања поступка продаје свих акција тог друштва у складу са овим законом.

Дивиденда

Члан 15.

Дивиденда по основу акција, односно добит по основу удела, евидентираних у Приватизационом регистру исплаћује се републичком фонду надлежном за пензијско и инвалидско осигурање запослених до окончања поступка продаје акција, односно удела, у складу са овим законом.

Централни регистар врши обрачун дивиденде за акционарска друштва чије су акције евидентирание у Приватизационом регистру.

По основу акција и удела не може се остваривати право на управљање до њихове продаје у складу са овим законом.

Исплата новчане накнаде

Члан 16.

Продаја акција и удела од стране Акцијског фонда не подлеже плаћању пореза на промет апсолутних права.

Средства остварена продајом акција и удела, по одбитку трошкова продаје, преносе се на посебан рачун Акцијског фонда отворен за те намене.

Средства из става 2. овог члана користе се искључиво за исплату новчане накнаде у складу са овим законом и не могу бити предмет принудног извршења или намирења поверилаца.

Министар прописује начин обрачуна трошкова из става 2. овог члана.

Новчана накнада исплаћује се носиоцима права на начин и у роковима прописаним актом Владе.

Неуспела продаја акција, односно удела

Члан 17.

Ако се акције, односно удели, одређеног друштва не продају до истека рока из члана 13. овог закона, такво друштво је обавезно да у накнадном року од 180 дана, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вредности, обезбеди да део капитала тог друштва који је регистрован у Приватизационом регистру буде подељен на број обичних акција са правом гласа који је једнак укупном броју носилаца права, на један од следећих начина:

1) заменом постојећих обичних акција са правом гласа, ако послује као отворено акционарско друштво или

2) организовањем као отвореног акционарског друштва и емисијом обичних акција са правом гласа, ако не послује као отворено акционарско друштво.

Централни регистар ће извршити пренос акција из Приватизационог регистра које су издате у складу са ставом 1. овог члана на носиоце права по налогу Агенције.

Акцијски фонд је дужан да води евиденцију друштава из става 1. овог члана и да прати извршење обавеза прописаних у ставу 1. овог члана.

IV. ПРЕНОС АКЦИЈА БЕЗ НАКНАДЕ ГРАЂАНИМА

Право на акције без накнаде

Члан 18.

Носиоци права остварују право на поделу акција без накнаде (у даљем тексту: бесплатне акције) у следећим јавним предузећима, односно привредним друштвима са већинским учешћем државног капитала, односно привредним друштвима која обављају делатност од општег интереса:

1. Друштво за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса „Нафтна индустрија Србије” а.д. Нови Сад (у даљем тексту: НИС);

2. Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија” а.д. Београд (у даљем тексту: Телеком Србија);

3. Јавно предузеће „Електропривреда Србије” Београд (у даљем тексту: ЕПС);

4. Јавно предузеће за ваздушни саобраћај „Јат Airways” Нови Београд (у даљем тексту: ЈАТ);

5. Јавно предузеће Аеродром „Никола Тесла” Београд (у даљем тексту: Аеродром);

6. Акционарско друштво „Галеника” за производњу лекова, дентала, антибиотика, фармацеутских сировина, парафармацеутике, ветеринарских производа и адитива Београд (у даљем тексту: Галеника).

У предузећима и привредним друштвима из става 1. овог члана (у даљем тексту: предузећа), капитал за стицање бесплатних акција износи 15% од основног капитала сваког предузећа.

Одредбе овог члана примењиваће се и на правне следбенике предузећа који настану статусним променама извршеним после ступања на снагу овог закона.

На предузећа у којима на дан ступања на снагу овог закона не постоји већинско учешће државног капитала одредбе овог закона примењиваће се од дана стицања већинског учешћа капитала Републике Србије у капиталу тог предузећа.

Подела бесплатних акција

Члан 19.

Бесплатне акције појединачног предузећа преносе се носиоцима права у року од 6 месеци по спроведеној приватизацији тог предузећа, а најкасније до 31. децембра 2010. године, у складу са актом Владе.

Под спроведеном приватизацијом у смислу става 1. овог члана сматраће се свака продаја државног капитала (у целини или делимично) у предузећу, као и свако повећање капитала или статусна промена која за последицу има промену власничке структуре капитала предузећа тако да одређени број акција предузећа буде у приватној својини.

Рок из става 1. овог члана рачуна се од дана уписа стицаоца акција у Централни регистар као законитог имаоца акција.

Порески третман стицања и прве продаје бесплатних акција

Члан 20.

Стицање бесплатних акција од стране носилаца права у складу са чланом 18. овог закона, као и прва продаја бесплатних акција од стране носилаца права, не подлеже плаћању пореза на приход грађана по било ком основу, као ни плаћању пореза на пренос апсолутних права.

Избор брокера

Члан 21.

Влада ће спровести поступак јавне набавке за избор брокерско-дилерских друштава и овлашћених банака (у даљем тексту: брокери) које ће по налогу носилаца права спроводити прву продају бесплатних акција за оне носиоце права који се определе да такву продају спроведу преко брокера.

Трошкови брокерских услуга из става 1. овог члана падају на терет буџета Републике Србије за бесплатне акције чију прву продају носилац права изврши до 31. децембра 2011. године.

Отварање власничких рачуна у Централном регистру

Члан 22.

Централни регистар ће по службеној дужности и без плаћања накнаде извршити отварање власничких рачуна свих носилаца права по списку носилаца права који ће му доставити Агенција, у року од 90 дана од дана пријема тог списка.

Београдска берза неће обрачунавати и наплаћивати накнаду за прву продају бесплатних акција која се изврши до 31. децембра 2011. године.

Централни регистар не обрачунава и не наплаћује накнаду за салдирање прве продаје бесплатних акција која се изврши до 31. децембра 2011. године.

V. ПРАВА ЗАПОСЛЕНИХ И БИВШИХ ЗАПОСЛЕНИХ

Права запослених и бивших запослених

Члан 23.

Запослени и бивши запослени у предузећу по спроведеној приватизацији у смислу члана 19. овог закона остварују право на пренос без накнаде акција тог предузећа у висини од 200 евра по пуној години радног стажа у том предузећу обрачунато према процењеној тржишној вредности укупног капитала предузећа пре спроведене приватизације, рачунато у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан вршења процене, а највише за 35 година радног стажа.

Капитал исказан у акцијама које се у складу са ставом 1. овог члана преносе без накнаде запосленима и бившим запосленима не представља део капитала за стицање бесплатних акција који се преноси грађанима у складу са чланом 18. овог закона.

Право из става 1. овог члана запослени и бивши запослени остварују сразмерно годинама радног стажа у том предузећу и правним претходницима тог предузећа, осим за године радног стажа по основу којих су право на пренос капитала без накнаде остварили у складу са Законом о приватизацији, а највише за 35 година радног стажа по оба основа.

Рок за пренос акција

Члан 24.

Пренос акција без накнаде из члана 23. став 1. овог закона запосленима и бившим запосленима појединачног предузећа спроводи се у року од шест месеци по спроведеној приватизацији тог предузећа актом Владе.

Запослени и бивши запослени

Члан 25.

Запосленима и бившим запосленима у смислу члана 23. став 1. овог закона сматрају се лица која су запослена или су раније била запослена у предузећима и њиховим правним претходницима, осим бивших запослених који су на дан ступања на снагу овог закона запослени у другим привредним субјектима у којима је покренут поступак приватизације и која испуњавају следеће услове:

1) да су навршила 18 година живота закључно са 31. децембром 2007. године и да су на дан евидентирања била уписана у бирачки списак надлежних општинских органа;

2) да су на дан ступања на снагу овог закона држављани Републике Србије;

3) да су на дан 30. јуна 2007. године имала пребивалиште на територији Републике Србије, односно статус привремено расељеног лица са Косова и Метохије;

4) да право на акције без накнаде нису на било који начин остварили у складу са Законом о својинској трансформацији;

5) да право на стицање капитала без накнаде нису у целости остварили у складу са Законом о приватизацији.

Бившим запосленим у смислу става 1. овог члана сматра се и пензионер.

Запосленима и бившим запосленима у смислу става 1. овог члана сматрају се:

1) за НИС запослени и бивши запослени у том предузећу, запослени и бивши запослени у Јавном предузећу Транснафта Панчево и запослени и бивши запослени у Јавном предузећу Србијагас Нови Сад, као и њиховим правним претходницима;

2) за Телеком Србија запослени и бивши запослени у том предузећу и запослени и бивши запослени у Јавном предузећу ПТТ саобраћаја Србија Београд, као и њиховим правним претходницима;

3) за ЕПС запослени и бивши запослени у том предузећу и запослени и бивши запослени у Јавном предузећу Електромрежа Србије Београд, Јавном предузећу за подземну експлоатацију угља Ресавица, Јавном

предузећу Копови Косова, Јавном предузећу Термоелектране Косово и Јавном предузећу Електрокосмет, као и њиховим правним претходницима.

Немогућност остваривања права по два основа

Члан 26.

Запослени и бивши запослени немају право из члана 23. став 1. овог закона ако су стекли статус носиоца права у складу са овим законом.

Запослени и бивши запослени немају право на стицање капитала без накнаде по основу Закона о приватизацији за године радног стажа по основу којих су право на пренос акција без накнаде остварили у складу са овим законом.

Сходна примена одредби о ограничењима права и ослобођењима од пореза

Члан 27.

Ограничења преноса права из члана 4. овог закона сходно се примењују на запослене и бивше запослене у погледу остваривања права из члана 23. став 1. овог закона.

Остваривање права путем новчане накнаде

Члан 28.

Ако је процењена тржишна вредност основног капитала предузећа мања од 200 милиона евра, Влада може одлучити да се носиоцима права и запосленима и бившим запосленима уместо преноса акција без накнаде исплати новчана накнаду у висини процењене тржишне вредности таквих акција.

Акт из става 1. овог члана Влада може донети и ако би преносом акција без накнаде носиоцима права, односно запосленима и бившим запосленима настала или би могла настати знатна штета за предузеће или ако би такав пренос онемогућио или знатно отежао спровођење приватизације у том предузећу.

Овлашћење за доношење прописа

Члан 29.

Влада ближе уређује поступак евиденције запослених и бивших запослених, као и начин одређивања процењене тржишне вредности акција и поступак преноса акција из члана 23. став 1. овог закона.

VI. СХОДНА ПРИМЕНА

Примена одредби овог закона на јавна предузећа

Члан 30.

Одредбе овог закона у делу којим се уређује пренос акција без накнаде грађанима и права запослених и бивших запослених сходно се примењују и друга на јавна предузећа и привредна друштва са већинским учешћем државног капитала која обављају делатност општег интереса, у складу са посебним прописима, у случају да се после ступања на снагу овог

закона у тим предузећима, односно привредним друштвима спроведе приватизација у смислу члана 19. овог закона.

Посебним прописима који регулишу начин приватизације одређених предузећа и привредних друштава из става 1. овог члана може се прописати и другачији начин остваривања права грађана и запослених.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Кривично дело

Члан 31.

Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист довођењем носиоца права односно запосленог или бившег запосленог у заблуду или га одржава у заблуди лажним приказивањем или прикривањем чињеница и тиме га наведе да закључи уговор или други правни посао о преносу права на новчану накнаду или права на пренос акција, казниће се новчаном казном или затвором до три године.

Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, нуди услуге посредовања између носилаца права односно запослених или бивших запослених и органа надлежних за спровођење овог закона у поступку уписа у евиденцију носилаца права односно евиденцију запослених или бивших запослених, или ко неовлашћено нуди услуге уписа у такве евиденције, казниће се новчаном казном или затвором до три године.

Привредни преступ

Члан 32.

Новчаном казном од 1.000.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво које поступи супротно одредби члана 17. овог закона.

Новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара казниће се за привредни преступ и одговорно лице у привредном друштву из става 1. овог члана.

Новчаном казном из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ привредно друштво које нуди услуге посредовања између носилаца права односно запослених или бивших запослених и органа надлежних за спровођење овог закона у поступку уписа у евиденцију носилаца права односно евиденцију запослених или бивших запослених, као и привредно друштво које неовлашћено нуди услуге уписа у такву евиденцију.

Новчаном казном из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и привредно друштво које са носиоцем права односно запосленим или бившим запосленим закључи уговор или други правни посао о преносу права на новчану накнаду или права на стицање акција без накнаде.

Новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара казниће се за привредни преступ и одговорно лице у привредном друштву из ст. 3. и 4. овог члана.

Прекршај

Члан 33.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се лице које закључи уговор или други правни посао, као и лице које на било који други начин располаже правом на новчану накнаду или правом на стицање акција без накнаде, у супротности са чланом 4. овог закона.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рокови за доношење прописа за спровођење закона

Члан 34.

Влада и министар ће донети прописе за спровођење овог закона у року од 6 месеци од дана његовог ступања на снагу.

Престанак важења одредби других закона

Члан 35.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе члана 52. став 3. и чл. 53. и 54. Закона о приватизацији.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе члана 9а Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”, бр. 25/00, 25/02, 107/05 и 108/05 - исправка).

Ступање на снагу

Члан 36.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.